

ACC. N:R M. 12532:1-9.

Landskap: Småland Upptecknare: Emeli Lohander, Vislanda
Härad: Albo Berättare: " " "
Socken: Skatelöv Berättarens yrke: småbrukare
Uppteckningsår: 1953 Född år 1885 i Skatelöv

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

No^v 2 bebmåleri. s. 1-9
(bebm. a° s. 9.)

LUF 89.

Lof. 89

1

Gamla möbler: kanske finns på ett eller annat gammalt ställe, men det är värre med målningen. Ty om någon fin sak fått bli kvar bland det nyare bohaget, så har det gamla blivit ommålat, så att det som önskas, inte kan beskrivas. De gamla möblerna i mindre stugor voro sällan målade. De höllos vita på så vis, att de skurades med sand. Dörrarna skurades vita, det fanns även ett hörnskap, dess dörr var alldeles slät. En säng på vardera långväggen och en mindre kista. Slagbordet stod framme vid fönstret. Det kunde ibland vara ommålat även i de stugor, som det här är fråga om. Sängarna voro s. k. tält-sängar. Det var bara avlånga bäddar bestod av halvm eller fjäder, och man höjde sig med färskjuvsfällor

Histor

Får bropte gamla histor på auktionen.

De äro gamla och hava ingen dekorativ målning. De hava kraftiga beslag, tre på varje höarna och en stor grov lås, som ju inte användes nu. En av dem är en ekbista. Den är brunmålad. Inom en liten grön ring finns ett par ord, som äro svåra att läsa, då de äro allt för tårda av tidens tand. En annan bista har liknande streck inunder myckel hålet, svåra att tyda. Denna är gullerun. En annan bista finns, som inte är målad den är över två meters lång och knappt en halve meter hög. Den måtte väl varit avsedd att sitta på, inuti har den 6 rum där har varit bra att försvara varje handa nasor.

En del histor i vanlig storlek voro blommålade andra voro bruna. De äro till en del trasiga och blott en påminnelse av en försingens tid.

Om ett hem var litet så måste det finnas
en klädhista, där i synnerhet de bästa
kläderna förvarades. Bland kläderna
lades salvia isop och andra doftand väster.
I de förnämres matsal kunde finnas
en gammal kista vari förvarades skorpos
kakor av av varjehanda slag. Antalet
kistor i ett ^{hem} var tydligen beroende av ett
symmetri i huset, av familjens storlek, och
och ekonomi. När en pipa tog plats, skulle
husbonden hämta hännes kista, den fick
som bekant inte förvaras på annat ställe
än hos husbonden, legostadgan år 1833. Men
det fanns även något annat, som brukade
förvaras i kistor nämligen pengar. Det
hette ju den eller den har lite på kisten/botten.
En flicka var ett gott gäst, ty hon hade
något på kisten/botten. Därav kan man
förstå därför kistan var många penningställen.

men det fanns även mindre skrin, att fövra
gröna sjölas silkekläde fina dukar o. d.
sådana skrin voro ofta målade blå
de voro väl bestagna och sågo bättre ut
än de stora kistorna. Som föret omtalats
kunde ju en del små stugor sakra målade
möbler. Både dessa möbler och kistor att
fövara kläder i hörde till 1700 talets levnads-
sätt. Det var bara en eller annan ensam
^{som} kunde ha det på det viset, och ^{svaga} sedda fösvan
med dessa. Morfars möbler voro målade färgen
var mörk rödbrun, på den tiden var "drasäng" ^{drasäng}
vanlig. Den bäddades upp om dagen. Ett slagbord
hade gulbrun färg. En liten skänk var rödmålad.
Det var på 1840 talet möblerna voro inte likadana
alla. Far smickade nya möbler. Slagbordet var
för gammalt det blev i stället ett runt bord,
ett par sängar soffor m. m. De blevo alla

Målare.

mätade av en målare johansson. Denne bodde några kilometer från kyrkbyn Han hade en lägenhet på Högaberg, men han gick även omkring och målade åt dem, som önskade Han lät tala om sig som snabb och fyndig både i sitt tal och i sitt arbete. När hans son Frans blev vuxen blev han också målare. Han hade det nog rätt bra ställt han sköt ofta med sin duktiga mästare o. d. Sonen Frans fick hålla penslarna i god ordning det var oftast brättom. De hemgjorda möblerna målades först med gul färg det kallades att grunda. När det var torrt ströks ytorna med vattenfärg, bets, penseln gick i krokar, det kallades att ädrä. Sedan fick möblet torka. När de voro torra skulle de fernissas. Det sadas, att det blev mycket blanka och granna möbler

När 1700 talet hade gått till ände med sina krig och olyckor, så blev folk inte nöjda med en slät kista att lisa ner sina tillhörigheter i. Det började bli vanligt med skåp och kistan ersattes med dragkistan. Sådana gamla dragkistor kunde vara betlade i firs bets eller målade med oja och sinkvitt eller vitmålade. Möblen hade bara tre lådor, De voro lik de snutade små trävita bgräar, som finnes i handeln nu för tiden. Det finnes även höga skåp. Det var timmeskåp och hörs skåp. Ett sådant stort högt skåp finnes det hos prosten Wulén i Skatelövs prästgård. Det var tydligen ommalat. Typen var mycket gammal. Det var högt nästan från tak till golv. Alla gamla skåp ha en fastigt grov och framskjutande list uppomkring. Denna typ har jag sett på andra ställen målade med valnötte

Prosten Norlin bor nu i Växjö. Det går inte alltid, att få se en sak omigen, ^{man} måste titta noga, för att kunna skriva om den. Farmors "sätte bön" på 1840 talet. Hos henne fanns två skåp ett större stod på golvet, och ett litet stod ännu på det förra. Detta var målat med den mörkbruna färg, som var vanlig i början på 1800 talet. I det översta skåpet förvarades kaffekoppar, rockor och reor, som hade med kaffet att göra, även flaskor och glas. Som liten tyckte jag om det skåpet för där hade farmor berättat om "penningkåpan" hade varit lite eller någon annan, som hade något att sälja. Linne och lakan, dekas till slagbordet hade farmor i dragkistan. Den var målad med någon ljus bets, vattenfärg. Detta var något om huru allmoget hade med sitt behag under 1800 talet. Forts.

Båd under kristid.

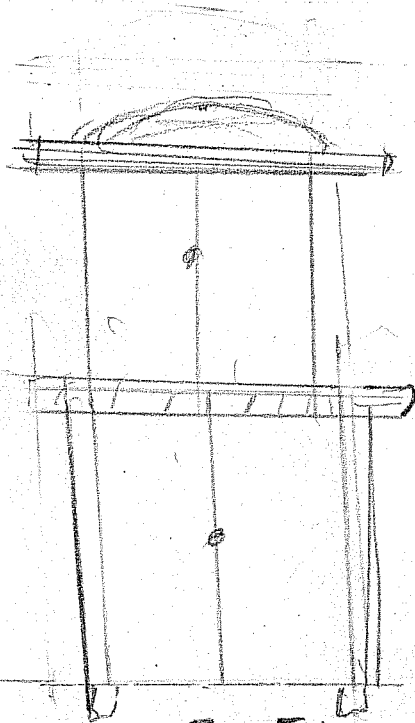
Betsning av omålade möbler.

Omålade möbler kunna beundbetsas med en lösning av översmångansyrat kali, som upplöses i vatten tills vätt antagit en svartrod färg, och hålles då från bottensattsen. Påpenslas så många gånger att den önskade färgen erhållits men bör torka mellan varje strykning.

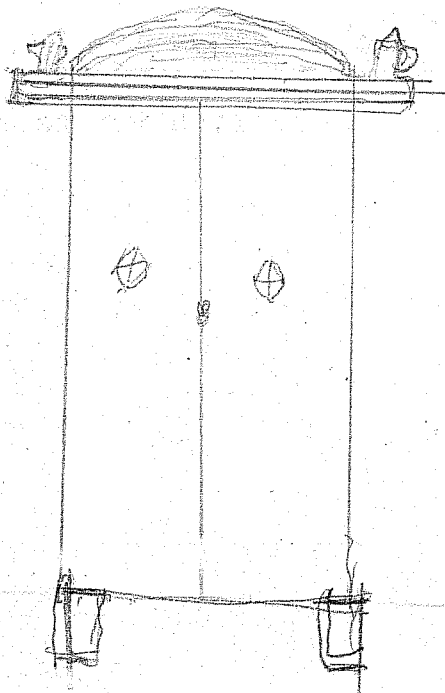
Gult vax löses i sprit till en mjuk salva, påstrykes med en mjuk lapp och borttas med hård borste tills det blir blankt.

ACC. N:R M. 12532:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fallfördigt mörkbrunt
skåp

Tvåre skåp